

Sammenfatning af Købmand Lars Rasmussens grundlovstaler 1875 -`85

Holdt ved Grundlovsfesten på Bøgebjerg den 5. juni 1999

1875:

Naar jeg i dag efter Festbestyrelsens Ønske skulde knytte nogle Ord til et Leve for Grundloven, saa maa det være mig tilladt at kaste et blik tilbage på den svundne tid, og søge at løfte en Flig af det Tæppe, som skjuler Fremtiden for os – ligesom en Vandringsmand, som idet han passerer en Milepæl, bliver staaende lidt stille og kaster Blikket tilbage og fremad, før han paany fortsætter sin Vandring.

1879:

Fra 1182 da Valdemar d. Store gik til Hvile til 1847 rugede et Mørke over vort Folk, som ved hvert ny Aarhundrede blev tættere og som fremkaldte mange Sukke og stride Taarer. I dette 600-aarige Mørke fremkom kuns faa Lysglimt og alle disse viste sig kun at være Stjernes kud, som svandt saa hastig de kom. Med Frederik VI og hans Mænd, hvis Minde være i velsignet Ihukommelse brød en Morgendæmring frem, som dæmrede under Brydningen til Middagssolen den 5. Juni 1849 kom til at skinne ren og klar, og Folket jublede fra han som sad paa Thronen til de som boede i Hytterne, thi Danmarks Graads Tid var endt og dets Fryde Tid kommen.

1881:

Ja det var et deiligt Barn, som Vorherre gav vort Folk på hin Dag, men desværre, vi forstod ikke at pleie, endmindre at værne om denne gave. Nei, lad os kun være ærlige og sige og bekjende: Desværre vi gjorde det ikke. Vil nogen sige: Jo vi gik dog hver gang til Valg og gav vor Stemme til en Mand, som vi ansaa for at være en tro Vogter af Barnet, saa svarer jeg, ja det ved jeg nok, vi gjorde, men var dette da alt, hvad vi kunne og burde have gjort.

Visselig Nei! Derfor truedes Barnets Liv allerede 1854, men ved Guds Styrelse slap barnet vel herfra , men siden blev Barnets nærmeste Fædre – jeg kalder saa de Mænd, som har stridt for at faa Grundloven – saa blev de bange for deres eget Barn, og frygtede for at det vilde blive en uvorn Knægt, som vilde volde Dem Sorg, og saa skete det sørgelige, at man foreslog og kjempede for at faa dets høire Arm hugget af Barnet, og det hjalp slet ikke, at de som nu syntes godt om Barnet og ventede Lykke og Velsignelse af det, at disse stillede Knægten frem, da han var 16 Aar gammel og sagde til hans Fader: Sig os dog en enese Skarnsstreg Drengen har begaaet til i dag, men de blev alle Svaret skyldig, der var nu engang faret saaden en Skræk i de stakkels Folk, at de til Trods for det soleklare Bevis for Drengens Uskyldighed, dog vilde have Armen amputeret, hvilket som bekjendt lykkedes paa et Tidspunkt efter den sidste ulykkelige Krig 1863-64, da Folket var lamslaaet og kraftesløs og saaledes blev som bekjendt Amputationen foretaget d.28. Juli 1866. Nu staard vi saaledes med den ..Krøbling, der trods den bedste Villie ikke kan udrette noget gennemgribende godt.

Jeg slipper nu Billedsproget, De forstaar jo alle, at Knægten, der i 16 Aar bragte Held og Velsignelse med sig var Grundloven af 5. juni 1849 og at jeg med Krøblinger forstaard Forfatningen af 28. Juli 1866.

1879:

Ved dette Tab fik vi *et* Landsting bygget paa Adelsvælde og Pengevælde, og som efter hele sin Sammensætning er og maa blive en fuldstændig Modsætning til vort folkevalgte Kammer,Folketinget. Den eneste mulighed der er tilstede for, at en samlet Rigsdag med en saa forskellig Sammensætning kan komem til paa en frugtbar Maade at arbeide sammen er efter mit Skjønd, at vi har et Ministerium, som kan og vil indtage en mæglende Stilling imellem disse to Ting, og et saadant Ministerium har vi hidtil maattet savne Ministeriet Estrup, der ved den provisoriske Finanslov i 1876tilføjede det store Flertal af det danske Folk en saa stor Hjertesorg, at der var nær ved at komme Blod i det ellers saa milde og godmodige Folk, og som 1879 tredie Gang har opløst det danske Folketing.

1881:

Og nu stiller jeg det alvorlige Spørgsmål frem til overveielse af alle alvorlige danske Kvinder og Mænd, som her er tilstede: Kan denne Forfatning redde vort Folk fra Undergang?

En Betingelse for at jeg tør besvare det opkastede Spørgsmaal bejaende er selvfølgelig, at Ministeriet Estrup maa vige Ministerbænken for at give Plads for Mænd, der baade kan og vil forhandle med begge Ting.

Det næste er, at det samlede Venstre i Tinget og Folket opgiver den indbyrdes Kamp, der har svækket vor Kraft og hæmmet vort Mod og anvende alle sine Evner og Kræfter for igjennem en besindig, men dog mandig Stræben at skaffe Folket sin tabte Eiendom tilbage, Grundloven af 5. Juni.

1884:

Vi maa paa en Dag som nærværende ikke lade det være nok at drikke vort Glas Punch og raabe Hurra, men vi maa med den Alvor, der ligger i vor Sjæl tilskynde hverandre til at kjempe for, at vi faar, hvad den Del af Grundloven, vi endnu har tilbage, hjemler os.

1885:

Men – tænker jeg – muligt en eller anden vil sige og spørge: Hvad mener du da, vi skulle gjøre i disse trange Tider, som langsom skrider, skal vi gribe til Revolutionen. Så svarer jeg: Nei! Gud holde sin beskyttende Haand over vort elskede Land. Og det milde, bløde godmodige Folk, som bebo dets sletter, at ikke Broders Blod skal komme til at flyde fra Broders Sværd eller Kugle.

Jeg siger så af to grunde:

- 1) Fordi Historien viser, at Revolutioner fører Store onder med sig, at man i Reglen taber mere ved denne end man vinder, og fordi den er det høieste Hazardspil, der kan spilles.
- 2) Af den grund, at det er min fulde overbevisning, at vi – i det store unge danske Folk, der stiller os på Venstres die, har – i al menneskelig Skrøbelighed, Sandheden og Retten paa vor Side, og at vi derfor, ved strengt at holde os inden for Lovens Enemærke, skal seire i den Kamp vi fører for vor Frihed og Ret.

Jeg raader derfor de mange, som staar på sværdhefter, stik Sværdet i Bæltet, the med Sværdet kan vi tabe alt, men ved stadig at holde os strengt inden for Loven, vel at mærke ikke sovende, men lysvaagne, derved skal og maa vi ved Guds hjælp vinde alt.

Mit Haab er, at det ikke vil vare for længe, før det danske Folkeskib er ført frelst i Havn, the som gamle Grundtvig sang: Folkets Dom er Himlens Dom, og klart er det, at Folkeviljen, som er en stor Magt, voxer Dag for Dag.

Til den tid vil Kamppolitiken og Visnepolitikken være kastet overbord, og de forskellige Grundlovstro Folk vil paa Tinge række hinanden Haanden over det Estrupske Principis Gravkammer.

At dette snart maa ske, saa at Grundloven maa bære Frugt og Velsignelse for det danske Folk til Held og Glæde for os og vore Børn, det er det Ønske, hvortil jeg knytter et

Leve Grundloven!

Morten Rasmussen Fangel

9445-5